



עת"א 50720/06/16 - בני סלע נגד שרות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 50720-06-16 סלע(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר

בפני	כבוד השופטת עמיתה ק. רג'ניאנו
העותר	בני סלע
נגד	
המשיב	שרות בתי הסוהר

פסק דין

1. העותר נדון ל - 39 שנות מאסר לאחר שהורשע במספר עבירות מין.

מסווג לקטגוריה א'. נושא מאסרו מדצמבר 1999.

2. ב- 25.3.2016 הועמד העותר לדין משמעתי שנערך לו על ידי קצין השיפוט של המשיב, קצין אג"מ ערן אלקיים (להלן: "קצין השיפוט"), בגין עבירה בניגוד לסעיף 56(33) לפקודת בתי הסוהר.

נטען כי בתאריך 20.3.2016, במרפאת כלא השרון, תקף העותר סוהר והיכה אותו.

3. העותר כפר באשמה והורשע לאחר שמיעת ראיות. העותר נדון לאזהרה חמורה, קנס בסך 228 ₪ ו - 7 ימי בידוד.

4. ב- 25.4.2016 פנה העותר בבקשה ליועץ המשפטי של שב"ס מחוז מרכז בבקשה לבטל את ההליך המשמעתי בשל פגמים שנפלו בו. הטענה המרכזית התייחסה להעדתו של כותב הדו"ח - הסוהר יעקב קורן, באמצעות שיחה בטלפון הסלולרי מבלי שנכח בבית הדין, למרות התנגדותו של העותר.

בנוסף, נטען כי קצין השיפוט דחה את בקשתו של העותר לזמן את עדי התביעה האחרים ולא איפשר לעותר לזמן עדי הגנה. בנוסף, ביקש העותר שימונה לו עורך דין כדי שייצגו בערעור על דו"ח המשמעתי.

5. מטעמים שאינם ברורים לי, פניית העותר ליועץ המשפטי, ככל הנראה לא הגיעה אליו, ולא זכתה למענה.



6. ב-16.6.2016 נתקבלה בבית המשפט העתירה נושא הדיון.

עניינה של העתירה הוא ביטול ההליך המשמעי מיום 25.3.2016. נימוקי העתירה:

א. העד המרכזי, כותב הדו"ח, לא זומן לבית הדין למתן עדות, העד לא נכח בבית הדין בעת מתן העדות ועדותו נשמעה מהטלפון הסלולרי, כשהעד היה ככל הנראה בביתו.

ב. העותר טוען כי התנגד להעיד את העד בטלפון וקצין השיפוט לא קיבל את התנגדותו.

ג. קצין השיפוט החליט להסתפק בעדותו הטלפונית של כותב הדו"ח ולא זימן לעדות את עדי התביעה האחרים.

ד. קצין השיפוט דחה בקשתו של העותר לזמן עדי הגנה - סוהרים שהיו עדים לאירוע.

העותר טען כי לאור הפגמים שפירט, נפגעה הגנתו והוא ביקש להורות על בטלותו של ההליך המשמעי.

7. בית המשפט קיים מספר דיונים בעתירה (5 ישיבות). רק בישיבה האחרונה ביום 31.10.2017 נשמעו טיעונים לגופו של עניין. אסביר:

8. מלכתחילה ביקש המשיב למחוק את העתירה על הסף בטענה כי מדובר בכפל עתירות. לטענת המשיב העותר הגיש שתי עתירות זהות בגין אותו הליך משמעי. העתירה נושא הדיון ועתירה נוספת (עת"א 33472-06-16) שכבר נדונה ביום 9.8.2016 ובית המשפט הורה על מחיקתה (כב' השופטת ברנט). מאחר והעתירה נושא הדיון מתייחסת לאותו הליך משמעי, יש להורות גם על מחיקתה.

9. בתגובה טען העותר, כי העתירה נושא הדיון מתייחסת להליך משמעי אחר מיום 25.3.2016 והחלטת היועץ המשפטי של שב"ס (בקשר לערר שהגיש) שנמסרה לו במהלך הדיון מתייחסת להליך משמעי אחר (מיום 2.6.2016) ואיננה רלבנטית לענייננו.

העותר הגיש לעיונו של בית המשפט וב"כ המשיב את הפנייה שלו ליועץ המשפטי של שב"ס (סעיף 4 לפסק הדין) שכאמור לא זכתה לתשובה (מתאריך 25.4.16).

10. בהמשך נטען על ידי המשיב, כי לא נמצא במערכת של שב"ס, ביסוס לטענת העותר כי ב-25.3.2016 התקיים נגדו הליך משמעי, ואין בקשה שלו ליועץ המשפטי לביטול ההליך. לטענת המשיב העותר "עושה בלבול בין התאריכים" (פרוטוקול הדיון מיום 31.1.2017 ו-4.4.2017).

11. בהמשך הדיון ביום 4.4.2017, הודיע העותר כי בידו גיליון האשמה של ההליך המשמעי ופרוטוקול הדיון מיום 25.3.2016.



קצין השיפוט (שהגיע לאולם הדיונים, ככל הנראה לבקשת ב"כ המשיב) אישר כי מדובר במסמכים אוטנטיים. לדבריו, דו"ח המשמעת הושאר לקלידה והלך לאיבוד. בסופו של דבר, לא הוקלד ולכן לא נמצא במערכת. ב"כ המשיב טענה, כי משלא הוקלד הדו"ח המשמעת ולא הוכנס למערכת, העותר לא נענש (כפר שהוחלט בגזר הדין), לפיכך מתייתר הדיון בעתירה. מאחר והעותר טען כי היה בבידוד והובא לדיון המשמעת מהבידוד, נתבקשה ב"כ המשיב לבדוק את יומן האגף.

12. דו"ח השפיטה נמסר למשיב לצילום רק בישיבה ביום 8.8.2017. בית המשפט הורה למשיב להעביר תגובתו לבית המשפט.

13. ב-16.8.2017 נתקבלה תגובת המשיב. כעולה ממנה, בקשת העותר לביטול ההליך המשמעת הועברה ליועץ המשפטי של מחוז מרכז. טענותיו של העותר נבחנו על ידי היועץ המשפטי ונדחו, משלא נמצא פגם מהותי המצדיק את ביטולו של ההליך. לכתב התשובה צורפה החלטת היועץ המשפטי. המשיב ביקש לדחות את העתירה.

14. כתב תשובה מעודכן הוגש לישיבה (האחרונה) ביום 31.10.2017. כתב התשובה ניתן כמענה להחלטת בית המשפט מה-9.8.2017 במסגרתה התבקש המשיב להצביע על מקור הסמכות של קצין השיפוט לשמוע עדותו של עד התביעה באמצעות הטלפון.

15. כתב התשובה אוחד במספר עמודים וחלקו הארי אינו רלבנטי לשאלה שהופנתה למשיב. טוב היה עושה המשיב אם היה מצמצם תשובתו רק בנקודה הרלבנטית וחוסך מעצמו עבודה מיותרת ולא מכביד על בית המשפט בטיעונים מיותרים.

לגופו של עניין, המשיב הפנה לסעיף 5(1) לפקודת הנציבות 04.13.00 הקובע: "במידה והנאשם אינו מודה, ישמע קצין השיפוט את עדותו של כותב הדו"ח...". לשיטתו של המשיב, על פי לשון הסעיף קצין השיפוט ישמע את העדות, מבלי שנדרשת נוכחותו בפועל של העד.

לא הייתה בכתב התשובה התייחסות לבידיקה של יומן האגף, שכלל הנראה לא נעשתה או נעשתה ותוצאותיה לא הובאו לידיעת בית המשפט.

16. בישיבה ביום 31.10.2017 נשמעו הטיעונים לגופו של עניין.

העותר מיקד טיעוניו בעדות המרכזית שנשמעה באמצעות הטלפון מבלי שניתן היה לדעת מי הדובר. העותר טען כי מדובר בפגם מהותי ויש להורות על בטלותו של ההליך המשמעת. עוד נטען כי מאז האירוע הנטען ועד לדיון חלפו 6 ימים (מיום א' עד יום ו') פרק זמן מספיק להתארגן לקראת הדיון המשמעת. נטען כי חרף האשמה החמורה שיוחסה לו, לא הייתה כל דחיפות לקיים את הדיון בהיעדרו של העד המרכזי ובשל כך גם נמנע ממנו להציג מסמכים לעד.



העותר טען כי טענת המשיב שלא היה צפי לחזרתו של העד לבית הסוהר - אין בה ממש.

ב"כ המשיב ביקש לדחות את העתירה וסמך עמדתו על החלטת היועץ המשפטי והטיעונים בכתב התשובה.

17. כאשר קיבלתי מהעותר את דו"ח השפיטה ו- 5 עמודים של הפרוטוקול שנרשם בכתב ידו (הלא קריא) של קצין השיפוט, תמהתי כיצד ניתן להסתדר עם מה שנרשם בו ולהבין את מהלך הדיון.

לא תיארתי לעצמי, עד אשר עיינתי בו בקפידה, עד כמה הדברים נרשמו בצורה רשלנית. לא ניתן היה להבין מה שייך למה, למה מכוון החץ בעמוד 3 לפרוטוקול, מה כתוב בהערות השוליים ולמה הן מכוונות. כתב היד היה לא קריא ולא עלה בידי לפענח את הכתוב. הרושם שקיבלתי היה שקצין השיפוט חשב שהוא רושם את הדברים בשביל עצמו ושכח שהוא מופקד על מסמך משפטי, החייב לשקף נאמנה ובצורה מסודרת את מהלך הדיון. פרוטוקול הדיון לא נוצר למענו של קצין השיפוט. מדובר במסמך משפטי, שלא מן הנמנע שיהיה נושא לדיון, כמו בענייננו.

בשלב זה שקלתי אפילו להורות על בטלותו של ההליך המשמעותי, ולו בשל הניהול הרשלני של הפרוטוקול וחוסר היכולת לפענח את הכתוב בו.

לא נעלם ממני כי בין השורות של הפרוטוקול מופיע כתב ידו של העותר שניסה אף הוא ככל הנראה לפענח את הכתוב ורשם את הדברים בכתב ידו.

18. בהחלטה שניתנה על ידי ב-26.11.2017 הוריתי למשיב להעביר לבית המשפט פרוטוקול מודפס של כל הדיון לרבות התשובות לשאלות בעמודים 3 ו-4.

19. ההדפסה שקיבלתי (ב-14.12.2017) לא הייתה מלאה. מסיבות שאינן ברורות לי, הפרוטוקול לא הודפס במלואו. עמוד 5 של הרשום בכתב יד הודפס רק בחלקו. סעיפים 3 ו-5 בעמוד 3 לגיליון האשמה לא הודפסו כלל. דברי האסיר בסעיף 4 לא הודפסו כלל. הערות השוליים בעמוד 3 לא הודפסו ולא ברור לי עד היום מה נרשם שם.

20. בהחלטה נוספת שניתנה על ידי ב- 5.3.2018 ביקשתי בשנית לקבל את מלוא הפרוטוקול המודפס.

ב-11.3.2018 קיבלתי השלמות אבל לא את המסמך בשלמותו. סעיף 4 לעמוד 3 לא הודפס וכך גם הערות השוליים.

21. ב-27.11.2017 (לאחר שהסתיימו הטיעונים) שלח העותר שני עמודים של השלמת טיעונים. העותר לא ביקש ולא קיבל אישור מבית המשפט להוסיף טיעונים. לפיכך, לא אתייחס לטיעונים אלה.



דין והכרעה

22. לאחר שעיינתי בכתבי הטענות, שמעתי טיעוני הצדדים ונתתי דעתי למסמכי ההליך המשמעתי, שוכנעתי כי יש לקבל את העתירה.
- די בפגם הראשון עליו הצביע העותר, שמיעת עדותו של רושם הדו"ח ברמקול של הטלפון הסלולרי כדי לקבוע שנפל פגם מהותי בהליך המשמעתי.
23. עם כל הכבוד, עמדת היועץ המשפטי של שב"ס (עליה חזר ב"כ המשיב בבית המשפט), אינה מקובלת עלי.
24. ב"כ המשיב לא הצביע על מקור סמכותו של קצין השיפוט לשמוע את העדות בטלפון הסלולרי.
- לא מצאתי בפרוטוקול הדיון נימוקים של קצין השיפוט להחלטתו לשמוע את העדות באמצעות הטלפון, חרף הודעתו המפורשת של העותר שהוא מתנגד לשמיעת העד בטלפון. קצין השיפוט הסתפק בארבע מילים "קצין אג"מ לא הסכים" (עמוד 3 לגיליון האשמה).
25. היועצת המשפטית ציינה בהחלטתה (סעיף 3 להחלטה) "מבירור קצין השיפוט עולה כי, לאחר שמיעת דברי העותר במעמד הדיון, קצין השיפוט ערך שיחה טלפונית עם כותב דו"ח השפיטה אשר העיד בטלפון כמעט שעה..."
- האם הכוונה לשיחה מקדימה לעדות או לעדות עצמה שהוגדרה שיחה?
- ובהמשך בסעיף ד "עוד עולה מבירור עם קצין השיפוט כי כותב דו"ח השפיטה העיד טלפונית כיוון שלא נכח ביחידה באותה עת ולא היה צפי לחזרתו". מכאן, ברור שעובר לשמיעת העדות, התקיימה שיחה בין קצין השיפוט והעד, שיחה זו כשלעצמה הינה פסולה ובכל מקרה היא חייבת לקבל ביטוי בפרוטוקול.
26. הטענה שהעד לא נכח אותה עת ביחידה איננה מכשירה שמיעת עדותו בשיחת טלפון. אין ספק שהעד היה מתייצב אם היה מוזמן להתייצב. מה הכוונה "ולא היה צפי לחזרתו"?
27. מבלי להתעלם מחומרת העבירה שיוחסה לעותר ועם כל ההבנה למגמה של המשיב לקיים את ההליך המשמעתי, בסמוך לאירוע, ככל שניתן, לא ברור לי מה החיפזון לקיים את ההליך כפי שקיים.
- אינני מתעלמת מהאינטרס הציבורי בענישתו של אסיר שעבר עבירת משמעת, אבל טרם ענישתו יש לקיים הליך ראוי והוגן.



28. הטענה כי ניתנה לעותר הזכות להציג לעד שאלות איננה מכשירה את העדות, כאשר כלל לא ידוע מי היה בצידו השני של הטלפון.

29. היועצת המשפטית מציינת בסעיף ז להחלטה "ברי כי אין זה דרך המלך להעיד עד באופן טלפוני אך בנסיבות הספציפיות שפורטו ובהינתן חומרת העבירה בגינה נשפט העותר - תקיפת סוהר - והעובדה שלעותר ניתנה הזכות להגן על עצמו בדרך של הצגת שאלות לעד זה..."

בהקשר לאמור לעיל אומר כך, שמיעת עדותו של עד באולם הדיונים, היא הדרך היחידה המוכרת בשיטת המשפט שלנו, אלא בנסיבות מיוחדות בהן התיר המחוקק שמיעת עדות באמצעות Video Conference.

הצגת שאלות לעד - היא זכותו של העותר וזו לא ניתנה לו לפני משורת הדין.

30. בענייננו, נשמעה העדות ברמקול של הטלפון הסלולרי מבלי לדעת מי הדובר, אפילו מספר הטלפון של העד לא נרשם (במסמך חסוי). האמירה הכללית "הנסיבות הספציפיות והחריגות שפורטו..." הינה לצערי חסרת תוכן. לא מצאתי אף לא נסיבה חריגה אחת. העותר טען שהעד היה בביתו והטענה לא הוכחה.

31. דומני כי ב"כ המשיב הרחיק לכת בטיעוניו בכתב התשובה כי על פי סעיף 5(1) לפקודת הנציבות (04.13.00) "דין משמעתי לאסירים", לא נדרשת נוכחות בפועל של העד ודי בשמיעת העדות. משכך לשיטתו, נהג קצין השיפוט על פיה הוראות הפקודה.

32. משהגעתי למסקנה, להורות על ביטולו של ההליך המשמעתי מטעם זה, לא מצאתי להתייחס לטענות האחרות, שממילא חלקים מהפרוטוקול לא הוקלדו ואינם ברורים לי.

33. ולבסוף, שתי הערות.

א. בלי קשר לשמיעת העדות, האופן בו נרשם הפרוטוקול מבזה את ההליך המשמעתי ולא עושה חסד עם קצין השיפוט שניהל ורשם את הפרוטוקול. הרישום נעשה באופן רשלני וכתב היד לא קריא.

ב. במשך ארבע ישיבות עסק בית המשפט בשאלה אם היה או לא היה הליך משמעתי וזאת לאור עמדת המשיב כי אין במערכת שב"ס תיעוד להליך משמעתי מיום 25.3.2016.

בסופו של דבר, התברר שהיה גם היה הליך כזה. אלמלא החזיק העותר בגיליון האשמה והפרוטוקול, אין ספק שב"כ המשיב היה מבקש להעדיף עמדתו ועותר למחוק את העתירה. (כפי שטען בישיבות הראשונות)



טענת קצין השיפוט כי הדו"ח אבד (ביחד עם עוד כמה) כשנמסר להקלדה, מעוררת דאגה ומחייבת בחינה מחדש כדי שהדבר לא יחזור על עצמו.

סוף דבר, העתירה מתקבלת ואני מורה על ביטול ההליך המשמעותי שנערך לעותר ביום 25.3.2016.

המזכירות תשלח העתק פסק הדין לצדדים.

ב"כ המשיב ידאג להעביר עותק מפסק הדין לעותר באמצעות קצין האסירים.

ניתן היום, ז' אייר תשע"ח, 22 אפריל 2018, בהעדר הצדדים.